Reformele liberale din Basarabia anilor ’60-’70 ai sec. al XIX-lea în orizont didactic

Iurii SEMENIUC

În sine, responsabilitatea manualului este enormă. Pentru elevi, istoria se confundă cu textul manualului, realitatea manualului se substituie istori-ografi ei în ansamblu şi realităţii obiective a trecutului.

Din nefericire, conţinutul manualelor de istorie pare a fi şi astăzi marcat, pe alocuri, de stereotipurile tradiţionale în istoriografie, caracterizate prin tratament incomplet, tributar abstractizării sau chiar neglijării unor aspecte importante ce ţin de problemele analizate. Este şi cazul reformelor liberale din Basarabia în anii '60-'70 ai sec. al XIX-lea.

Manualele expun sintetic cauzele reformelor, suportul legislativ al acestora, principiile de organizare şi mecanismele de funcţionare al instituţiilor nou create. Aproape unanim însă, autorii trec sub tăcere semnificaţia şi consecinţele reformelor. Acolo unde acestea sunt, totuşi, menţionate, faptul se rezumă, de regulă, la scurte constatări de ordin negativ. Extrasele din sursele istorice oferite de autori se referă de obicei, ca şi textul propriu zis, la conţinutul reformelor. Mult mai utilă, pentru înţelegerea în profunzime a subiectelor expuse discuţiei, ar fi fost prezentarea diverselor opinii istoriografice.

Or, analiza istoriografiei interbelice, în special, dar şi a celei recente ne permite să descoperim un tablou mult mai nuanţat şi complex al „reformelor sociale mari". Această realitate reclamă o (re)evaluare a subiectului, în special, a unităţilor de conţinut ce ţin de: particularităţile şi impactul Regulamentului agrar din 14 iulie 1868; locul şi rolul instituţiei de zemstvă în societatea basarabeană; consecvenţa reformei judiciare.